

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v torek, dne 11. aprila 1933.

Štev. 42.

Potrebne ugotovitve

V nedeljskem »Jutru« si je nekdo privoščil na naš račun članek, v katerem nam ne očita le, da v zadnjem času (!) ne razpravljamo o gospodarskih vprašanjih dovolj resno, da pa smo v enem svojih zadnjih uvodnikov pokazali naravnost čudno logiko. Tako po svojem tonu ko po svoji vsebini vabi ta članek o čudni logiki naravnost k polemiki, ki jo pa bomo opustili, ker zadostujejo popolnoma ugotovitve, ki jih »Jutrov« članek zahteva.

Predvsem pa moramo ugotoviti, da je članek popolnoma neutemeljeno naslovljen na naš naslov. Kajti nismo le reproducirali to, kar so ugotovili naši gospodarski ljudje, kar so ti s številkami dokazali. Ti gospodarski ljudje so ugotovili, da so bili izdatki proračuna znižani sicer za tri milijarde, a da kljub temu ni bilo mogoče doseči nobenih davčnih olajšav. Če kdo pri tako veliki kompresiji proračuna pričakuje tudi znižanje, ali vsaj olajšanje davčnih bremen, ni res nič čudnega, temveč je narobe samó čudno, če kdo te zahteve ne more uvideti. Mislimo, da ni gospodarsko mislečega človeka, ki ne bi tega potrdil.

Ni res, da smo mi pisali, da bi se dalo to doseči že samo s tem, da bi se enako rigorozno, ko v Dravski banovini, izterjali davki tudi drugod, ker potem ne bi davčni zaostanki narasli kar na ogromno vsoto 2700 milijonov. Mi smo te postavke omenili le kot eno sredstev, ki more pomagati državi blaginji, in da po pravici, dokazujejo vsa zborovanja naših gospodarskih ljudi, ki stalno in neprestano zahtevajo, da bodi v vsej državi enaka davčna praksa. Kaj naj bo ta zahteva dokaz čudne logike?

Kar se tiče pokojnin, je stvar tudi docela jasna. Mi smo nastopili proti temu, da izdatki za pokojnine stalno rastejo, ker je vedno več upokojenecv. To se je opetovano grajalo tudi v proračunski razpravi in se je grajalo še z mnogimi ostrejšimi besedami. Očitno se je celo to, da prejemajo pokojnine celo ljudje, ki niso bili niti eno leto v državni službi. Mislimo, da se nikomur ne zгоди nobena krivica, če bi se takšni »upokojenec« reduciral. Cisto za lase privlečena pa je domneva, ko da bi bili mi za znižanje pokojnin. Le predobro vemo, da so te penzije in zlasti mnogo penzije ubogih staro-upokojenecv. Če bi bilo odvisno le od nas, bi ti že davno imeli pokojnine, kakršne zaslužijo.

Prav žal nam je, toda svojega stališča glede gospodarstva v državnih gozdovih ne moremo spremeniti. Državni gozdovi predstavljajo ogromno vrednost in mi bomo vedno na tem stališču, da mora imeti država od teh gozdov dobiček in sicer znaten. Da bi vsa ta mnogomilijardna vrednost dala deficit, ni po našem mnenju samo čudna, temveč obupna logika!

Tudi zahteva o večjih dobavah slovenskim premogovnikom ni naša originalna zahteva, temveč je to stara zahteva naših gospodarskih ljudi, ki je bila že dostikrat objavljena tudi v »Jutru«. In še naprej bomo zagovarjali stališče, da ni gospodarsko, če se forsira produkcija iz pasivnih rudnikov in se od teh dobavlja vedno več premoga na škodo zasebnih premogovnikov, od katerih dobiva država na leto na desetine milijonov davkov, da o socialnih posledicah sploh ne govorimo. Velenje in Zabukovica nimata pri tem vprašanju sploh nič opraviti, ker njun premog za nabave železnicam sploh ne pride v poštev. Tisti zaključek »Jutrovega« člankarja, da bi mi takoj izpremenili stališče, če bi bili državni premogovniki v Sloveniji, pa spada v poglavje z ničimer utemeljenih podtikanj, vsled česar tudi nanj ni mogoče odgovarjati, temveč se more samo odkloniti. S tem pa so tudi vsi očitki in dokazi o čudni logiki izrpani in nam ne preostaja nič drugega, ko da se čudimo, kako more člankar smat

trati kot izraz nečudne logike: da se tudi pri redukciji državnih izdatkov povečajo davčna bremena, da prekomerno visoka vsota davčnih zaostankov ni vredna niti ugotovitve, da je zahteva po enaki davčni praksi v vsej državi danes že depasirana, da je pritožba o naraščajočih izdatkih za pokojnine že odvečna, da je nelogična zahteva, da bi državni gozdovi morali dati čisti dobiček, da je zahteva glede večjega vpoštevanja aktivnih slovenskih pre-

Kako naj se odmeri zgradarina Samostojni predlog zborničnega podpredsednika Konrada Elsbacherja

Kakor pri drugih davčnih vrstah se tudi zgradarina stalno poostrejuje. V tem oziru je hišne posestnike v zadnjem času občutno prizadelo povišanje davka za one hiše, ki vsled novogradnje uživajo davčno ugodnost, s katero so računali in na njo bazirali svojo kalkulacijo za amortizacijo. Nove zgradbe so preko noči izgubile na zakoniti podlagi priznane ugodnosti, ki so se jim bistveno zmanjšale. S tem so se kršile pridobljene pravice, odnosno princip, ki je v civilnem pravu splošno priznan in tvori sestavni del pravne zavesti celokupnega prebivalstva.

Zaščita pridobljenih pravic se smatra za osnovni princip državne avtoritete, ki se ne sme kršiti s tem, da se uveljavljajo zakoni, ki te pravice omejujejo, izpreminjajo ali odpravljajo, ker ni to v skladu z javnim mnenjem o pojmu pravne države.

Uveljavljanje zakonov s povratno veljavo, ki predstavljajo kolebanje pravnega reda, skrajno kvarno vpliva na gospodarstvo. Zakoni, ki naj izpolnjuje svojo nalogo, morajo biti zanesljivi. Vsi, posebno pa gospodarji morajo imeti zavest popolne sigurnosti, ako uravnavajo svoje poslovanje po veljavnih zakonih.

Naknadno zviševanje davkov popolnoma onemogoča redno gospodarstvo.

S stališča gospodarskih interesov, za kojih varstvo je zbornica po zakonu poklicana, moram izjaviti, da je vzvratno uveljavljanje zakonov in poseganje v pridobljene pravice za vse naše narodno gospodarstvo skrajno nevarno.

Zato se ne moremo strinjati s tem, da je zakon o naknadnih in izrednih kreditih prelomil načelo pridobljenih pravic in hišnim posestnikom za nove gradnje na podlagi zakona priznane ugodnosti ne le na škodo prizadetih posestnikov, temveč tudi na škodo stavbnega gibanja izdatno omejil. Naša dolžnost je da izkušamo, da se vsaj naknadno popravi, kar je mogoče.

Druga neprilika, ki je zadela hišne posestnike, obstoji v tem, da je tretja novela davčnega zakona prekršila načelo, da pri zgradbah, ki so oddane v najem, tvori podlogo dejanske prejeta najemnina. Po tej noveli sme davčno oblastvo prijavljeno, dejansko prejeta najemnino, če je ta manjša od običajne najemnine, ki se da doseči po razmerah predmeta, kraja, časa in namena, zvišati na izmero, ki se plačuje za

mogovnikov na škodo državnim pasivnim depasirana, da je...

Bojimo se, da se nam bo po pravici očitalo, da neresno razpravljamo o gospodarskih vprašanjih, če še naprej ponavljamo zahteve te logike »Jutrovega« člankarja.

Mislimo, da bi ugotovitve in zahteve naših gospodarskih ljudi, ne naše, mogle najti pač boljši odmev, kakor pa same članke o čudni logiki.

najbližje podobno stanovanje ali najbližje podobno obratovalnico. To pooblastilo je jako dalekosežno. V sedanjih časih so apelirali na hišne posestnike, naj primerno znižajo najemnino, na dnevnem redu. Pritiska se na nje v tem pogledu tudi s pretnjo zakonite ureditve najemnin. Ako hišni posestnik smatra znižanje za potrebno in umestno, je pa pri takih davčno pravnih odredbah v nevarnosti, da bo moral plačati davek za stanovanje v višji izmeri kakor znaša najemnina, katero prejema. Vsekakor taka davčna odredba ni v skladu s socialno političnimi tendencami, ki se uveljavljajo, odnosno propagirajo.

Hišni posestniki pa imajo v zadnjem času neprilike tudi z obdavčenjem lastnih stanovanj in obratovalnic. Vsplošnem je na vsem svetu navada, da se za lastna stanovanja in obratovalnice prijavlja najemna vrednost v nižji izmeri nego bi znašala za dotične prostore najemnina. Nižja prijava se povsod tolerira, po nekod, n. pr. na Češko-slovaškem je celo zakonito uveljavljena, ker dopušča, da se prijavlja najemna vrednost v izmeri, ki je za 20% nižja nego bi znašala najemnina.

Zato je hišne posestnike na našem področju osupnila tendenca davčnih uprav, da zvišajo najemne vrednosti na višino najemnin, dosegljivo za dotične prostore. S tem se hoče prelomiti s prakso, ki je povsod v navadi, na škodo hišnih posestnikov, ki imajo sprito nizkih odbitnih stroškov za vzdrževanje, upravo in amortizacijo s svojo hišno posestjo izdatke, katerih ne morejo nikjer zaračunati, posebno če so zidali na kredit in plačujejo visoke obresti.

Na podlagi teh izvajanj predlagam, da se Zbornica zavzame:

1. Da se § 9 zakona z dne 23. decembra 1932 o naknadnih in izrednih kreditih uveljavi samo za gradnje, za katere ob uveljavljanju tega zakona še niso bile priznane ugodnosti po prejšnjih zakonih.

2. Da se razveljavi 4. odst. čl. 34 zak. o neposrednih davkih in nadomesti z nastopnim določilom:

Prijavljena najemnina se prizna za pravilno, ako se njena pravilnost dokaže s polnoveljavno pogodbo. Pri najemni vrednosti se sprejme prijava, ako ni za več ko 30% nižja nego najemnina, ki se plačujejo za najbližje podobno stanovanje oz. obratovalnico.

Zakaj toliko razburjenja

Sadni izvoz in zadruge

V zadnjem času smo videli v raznih časopisih, da posvečajo nekateri posebno mnogo pozornosti trgovini in izvozu sadja ter pri tem razpravljajo, ali naj se izvoz sadja v bodočnosti izvršuje na zadrugi podlagi, ali naj se bavi z izvozom eksporter.

O tem vprašanju so povedali v časopisju, svoja mnenja gg.: dr. Gorišek, Sagadin, Birgmayer in Furlan.

Članki dr. Goriška in Birgmayerja so bili povsem objektivni, podučni, ker so operirali z dejanji, medtem ko sta članka gg. Sagadina in Furlana podčrtavala samo zadrugi misel in z netočnimi številkami

hotela dokazati dobiček trgovca, ki bi lahko ostal kmetu.

Vsled tega moremo ugotoviti:

1. V nobenem primeru nismo proti temu, da se kmetje, producenti sadja združijo v zadruge, ako imajo od nje koristi. Predvsem pa mora biti taka zadruga zato tudi moralno in gmetno podkovana, da ne kvari ugleda drugih eksportnih podjetij in mora zato prodajati svoje sadje sama ter se ne sme posluževati pri eksportu posameznega eksporterja.

2. Člani teh zadrug smejo biti v resnici samo kmetje-producenti, ki sadje sami pridelujejo, ne pa razni brezposelni posa-

Veliki proračunski govor ministra Ivana Mohoriča

je izdala Zbornica za TOI v posebni brošuri, ki je včeraj izšla pod naslovom:

Kritika državnega proračuna za l. 1933/34 s stališča narodnega gospodarstva

Po stenografskem zapisniku proračunske seje Narodne skupščine z dne 19. marca. Vsem naročnikom »Trgovskega lista« pošljemo to brošuro brezplačno.

mezniki, ki iz spekulativnih razlogov ustanavljajo zadruge, da pridejo za nekoliko časa do kruha, brez ozira na to, koga so oškodovali v svoji brezvestni spekulaciji, kakor se je to v zadnjem času v večjih slučajih dogodilo.

3. Vsak član zadruge bi moral položiti pri zadruzi toliko denarja v gotovini, kolikor znaša njegov delež z jamstvom vred.

4. Zadruge z neomejenim jamstvom se ne smejo ustanavljati kot izvozne sadjarske zadruge, ker je izvoz sadja vsekakor spekulativen posel, ter se kmet-zadrugar lahko zadolži v enem letu za vselej in se potem težko, ali pa sploh nikoli ne reši dolga. Tako obstoji možnost, da pride v eni sami seziji ob vse svoje premoženje.

5. Sadjarske izvozne zadruge morajo biti člani že obstoječega Združenja sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev.

6. Tudi se ne smejo te zadruge posluževati pri nakupu sadja pri producentih nobenih nakupovalcev ali mešetarjev.

7. Uživati ne smejo te zadruge nobenih davčnih olajšav, samoupravnih dajatev in prevoznih ugodnosti, ter morajo plačevati davke in vse dajatve, kakor jih plačujejo sadni trgovci in sadni eksporterji. Izvozne sadjarske zadruge se morajo smatrati kot trgovska podjetja, ki morajo gledati na to, da pridelek kmetu-sadjarja čim bolje in ugodneje realizirajo.

Povdarjamo zato: Če bo oblast pri ustanavljanju omenjenih zadrug vse te navedene okolnosti vpoštevala in priznala, bo Združenje sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev z vneto vedno roko v roki sodelovalo s takimi zadrugami. Prepričani smo, da bi na ta način razčistili neurejene razmere v današnji sadni trgovini in izvozu ter se iznebili enkrat za vselej nerealne konkurence.

Ako pa do tega ne pride, ostane odprto še eno vprašanje! Kaj bi bilo na primer, ako bi se sadni eksporterji združili v eksportno zadrugo, kar ni nemogoče? Odgovor na to pa prepuščamo vsakemu posamezniku.

Vsekakor pa mislimo, da je s tem vsa polemika končana, ker se mi ne bojimo nobene zadruge s posebnim ozirom na to, da je praksa že in bo še zadostno pokazala, na kakšni podlagi bo izvez sadja prinesel kmetu-sadjarju največ koristi in uspeha.

Združenje sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev za Dravsko banovino v Mariboru.

DARILO TRGOVSKEMU DRUŠTVU »MERKUR« V LJUBLJANI

Firma Jugoslovansko d. d. Schicht-Lever v Osijeku je darovala društvu »Merkur« znesek Din 500.— po svojem zastopniku v Ljubljani, gospodu I. Pleterski za podporo brezposelnih. Za velikodušno darilo izreka društvo firmi J. Schicht-Lever najlepšo zahvalo.

NEDOPUSTNE INTERVENCIJE

Finančno ministrstvo je izdalo okrožnico, v kateri ostro nastopa proti vsem onim, ki se priporočajo, da morejo vsled svojih dobrih osebnih zvez za dober honorar pospešiti izplačilo likvidiranih računov iz državne blagajne. Ministrstvo izjavlja, da se vse vsa izplačila po strogo določenem redu in samo po uradnem potu. Zato se je čisto odveč obračati na razne posrednike, ker je vsak njim plačan honorar samo zapravljjanje denarja.

Zahteve trgovstva

Na 10. redni glavni skupščini Združenja trgovcev za srez Celje, Gornji Grad in Šmarje pri Jelšah se je soglasno sprejela ta resolucija o vzrokih težkega gospodarskega položaja trgovstva:

Razlogi tega neugodnega stanja so mednarodne npravi, v dokajšnji meri pa posledica nerazumevanja gospodarskih teženj in malouvaževanja načel smotrene gospodarske politike.

Trgovstvo ugotavlja, da je vsa naša gospodarska politika usmerjena v pravcu zaščite posameznih stanov, zlasti kmeta, ter da so interesi narodnega gospodarstva kot celote ob enostransko usmerjeni zakonodaji zapostavljeni.

Trgovstvo ugotavlja nadalje, da na merodajnih mestih pri odločujočih faktorjih in v upravi ne najde opore niti v onih svojih upravičenih težnjah, ki bi morale v javni upravi z ozirom na blagor vsega gospodarstva in blagostanja naroda biti v ospredju vsega državnega, narodno gospodarskega, kulturnega in socialnega udejstvovanja.

Trgovina je v našem narodnem gospodarstvu ob ugodnih pogojih za njegov razvoj eden najvažnejših faktorjev, ki more imeti vpliv na uspešen razvoj kmetijstva, obrti; ki more biti odporna hrbtnica solidni domači industrijski delavnosti; — njeno de-

Adria prašek je boljši

lo, podprto po vseh ustvarjajočih silah, je odločilno za našo trgovinsko in plačilno bilanco.

Trgovstvo opozarja na to važno misijo trgovine in boreč se za na zdravih gospodarskih temeljih slonečo domovino,

apelira na kraljevsko vlado, narodne poslance in senatorje, da usmerijo vse naše narodno gospodarsko delo v pravcu točno opredeljenega, za dobo let v naprej določenega gospodarskega načrta.

Ta načrt, ki naj usmeri našo notranjo gospodarsko in zunanjo gospodarsko politiko, naj bo posvečen objektivni zaščiti in pospeševanju interesov vseh narodnih delovnih slojev brez priznavanja prednosti posameznemu stanu na škodo drugih stanov.

Skladno s to našo težnjo izraža trgovstvo svoje želje v pogledu na ta osnovna načela:

Naša gospodarska zakonodaja naj sloni na sporazumu med merodajnimi oblastmi in zainteresiranimi skupinami. Vsa gospodarska zakonodaja mora temeljiti v vpoštevanju vsakokratnih prilik in biti prilagojena potrebam gospodarskih krogov. Zato je predvsem potrebno, da se čimprej skliče gospodarski svet, ki naj našo gospodarsko zakonodajo spravi v sklad z gospodarskimi potrebami celega naroda.

Ker naša zakonodaja dostikrat ni uvaževala upravičenih teženj trgovstva, kar je izzvalo padec njegove gospodarske moči, apelira na kraljevsko vlado, narodne za-

stopnike in senatorje, da pristopijo takoj:

1. da se skliče takoj gospodarski svet,
2. da se revidira zakon o neposrednih davkih v tem smislu, da se določi davčni minimum in da se odpravijo sankcije v preostrem postopanju izterjavanja davkov, davčnih zaostankov, rubežnih in zaplembe ter odvažanja blaga in da se davčni odbori sestavljajo po stanovskih organizacijah in ne po občinah,
3. da se izpopolni čl. 76. zakona o neposrednih davkih, tako da so zadruge, ki poslujejo z nečlani, podvržene v vsakem primeru plačilu družbenega davka,
4. da se konzumno zadružništvo v obče izvzame iz zadružnega zakona,
5. da se čimprej izda pravilnik o krošnjarstvu k zakonu o obrti, ki naj popolnoma ukine krošnjarjenje z manufakturnim blagom, in sploh z blagom inozemskega izvora, četudi dobljenim pri domačih trgovcih,
6. da se izvede revizija zakona o delavskem zavarovanju in zavarovanje decentralizira ter vpostavi avtonomne bano-vinske socialne ustanove,
7. da se zakon o zaščiti kmetov ukine in uredi razdolžitev kmeta na način, ki ne bo upropaščal ostalih strok gospodarstva,
8. da se nujno uredi denarne prilike.

Trgovstvo je na skupščini konstatiralo, da je postala praksa davčnih uprav v področju združenja zadnja leta v pogledu predpisovanja davščin, izterjavanja tekočih davščin in davčnih zaostankov dokaj ostra, pri čemer se absolutno ni oziralo na položaj zlasti podeželskega trgovstva, ki zavzema spričo današnjih gospodarskih neprilik, posebno spričo kmetijskega moratorija, uprav izjemen položaj, ki zahteva posebne zaščite, oziroma obzirnosti v izterjavanju fiskalnih dajatev.

Trgovstvo je na tej skupščini zahtevalo, da se mu zagotovi življenjski standard na ta način kot ga uživa kmetijski stan, na katerega je podeželsko trgovstvo navezano.

Dokler ne izda vlada potrebnih smernic za zaščito podeželskega trgovstva, si je trgovstvo na skupščini prisvojilo sklep, zahtevati, da se rubežni, zaplembe blaga itd. na račun fiskalnih dajatev prelože na jesen, ko je podeželskemu trgovstvu omogočeno priti do likvidnih sredstev iz izkupil, ki jih dobiva kmetijski stan s prodajo letnih pridelkov.

Ker so pričujoče zahteve življenjske važnosti za obstoj podeželskega prido-bitnika, apelira trgovstvo ponovno na kraljevsko vlado, vse narodne poslance Dravske banovine in senatorje in ostale merodajne faktorje, da se z vso odločnostjo zavzamejo za zaščito ogroženega gospodarstva podeželskega prido-bitnika in naroda.

Ta resolucija je bila poslana finančnemu ministru dr. Gjorgjeviću, trgovinskemu ministru dr. Šumenkoviću in ministru dr. Kramerju. Nadalje je bila poslana Zbornici za TOI, Zvezi trgovskih združenj in vsem poslancem Dravske banovine.

Skupščina Združenja trgovcev za srez Ljutomer

Dne 6. t. m. dopoldne se je vršila v restavraciji g. Hiblerja v Gornji Radgoni redna letna skupščina Združenja trgovcev ob jako dobri udeležbi članstva.

Skupščino je vodil predsednik Združenja Veno Vilar, ki je po otvoritvenem nagovoru in izvolitvi overovateljev zapisnika podal obširno in pregledno poročilo o poslovanju združenja. V uvodu navaja poročilo, da je bilo preteklo leto za trgovstvo v splošnem leto velike nestabilnosti; svetovna gospodarska kriza je zajela tudi vse naše narodno gospodarstvo. Mali podeželski trgovec je v vedno hujši stiski in se bori, ogrožen od nelegalnih prekupčevalcev in potnikov, krošnjarjev in konzumov, za svoj obstoj. Ljutomerski srez, ki je živel skoraj izključno od izvoza vina, pšenice, živine, jaje in sadja ter perutnine, je v letu 1932 občutil zato vso težo gospodarske krize.

Vse leto je tlačila trgovstvo k tlom zapora denarnih vlog, kar je izzvalo vedno silnejše pomanjkanje gotovine. Zakon o zaščiti kmetov je zelo oškodoval trgovstvo, ne da bi tudi koristil kmetovalcu. — Pri vsem tem je ostala obrestna mera za posojila v splošnem neizpremenjena in je odločno previsoka. Nekateri zaščiteni denarni zavodi obrestujejo vloge po 4 do

4½%, zahtevajo pa za posojila še vedno 10 — 12%. Na drugi strani pa se niso bremenili, ki jih nosi trgovstvo, nič zmanjšala, temveč so se celo povišala. Tako se je podvožil davek na poslovni promet, zvišala trošarina na sladkor, ki pa ni rodila pričakovanega efekta, ker je potrošnja zopet padla; na alkoholne pijače se je naložila nesorazmerna pavšalna trošarina, na novo smo dobili luksuzni davek, trošarina na električni tok, ki jo občuti posebno naša banovina. Povišal se je ažijski pri carinskih plačilih, uvedle nove takse za obrtne pravice, — same dajatve, ki jih trgovci v sedanjih razmerah in ob nizkem stanju cen kmetijskih proizvodov ne more prevzeti več na konzumenta. — Izterjavanje davkov je postalo ostrejšje, prišlo je do številnih rubežni. Dovolj naj se odplačevanje v obrokih.

Adria prašek je boljši

Poročilo navaja nadalje ugotovitve glede delavskega socialnega zavarovanja, brezposelnosti, prekupčevalcev, krošnjarjev, in tujih potnikov. Proti tem nadlogam je trgovstvo neštetokrat protestiralo in zato je njegova zahteva, da se sestane gospodarski svet, čigar prva naloga naj bi bila, da izdela gospodarski načrt, brez katerega ni

mogoče ozdraviti naše gospodarstvo. Konec svojega jedrnatega govora je predsednik apeliral na trgovstvo, naj se zaveda svojih dolžnosti do naroda in države, a trgovstvo pričakuje, da bodo odločilni faktorji uvaževali tudi njegove upravičene želje in potrebe.

Poročilo predsednika je bilo z velikim odobravanjem sprejeto.

Sledilo je nato poročilo zveznega tajnika I. Kaiserja, ki je poročal o sedanjem gospodarskem položaju s posebnim ozirom na trgovino. Predsednik se je zveznemu tajniku zahvalil za njegova izčrpna izvajanja in zborovalci so sprejeli referat z velikim odobravanjem.

Tajniško poročilo, ki ga je podal gosp. Bankart obravnava zlasti statistiko Združenja. Združenje je šlo konec poslovne dobe 221 obratov in sicer 217 samostojnih obratov, 6 podružnic s centralo v srezu in 4 s centralo zunaj sreza. Poravnava je bilo v območju združenja 5. Članstvo je zaposlovalo 83 pomočnikov in pomočnic ter 43 učencev in učenk.

Računski zaključek za leto 1932, ki ga je prečital tajnik Bankart, izkazuje: Denarni promet Združenja v preteklem letu je znašal 56.082-61 Din. Prejemki so znašali 30.374-74 Din, izdatki pa 25.707-87 Din; celotno imetje Združenja pa 40.638-64 Din. Premoženje se je napram prejšnjemu letu zvišalo za 4466-87 Din.

Član nadzornega odbora I. Hrastelj je v izčrpnem poročilu podal sliko o smeri in delu uprave Združenja in predlagal upravi zaupnico in zahvalo predsedniku, ki je vodil posle požrtvovalno in z veliko vestnostjo. Računski zaključek in poročilo nadzorstvenega odbora sta bila nato brez debate soglasno odobrena.

Proračun za tekoče leto, ki je bil istotako soglasno odobren, izkazuje Din 29.780 izdatkov in 30.000 Din prejemkov.

O pripravljalnih delih za izvedbo socialnega zavarovanja trgovstva je poročal zvezni tajnik I. Kaiser.

Za delegate za zvezno skupščino so bili nato soglasno izvoljeni: gg. Vilar, Hrastelj, Lovrečič Ignacij, — za namestnike pa: Pušenjak, Neudauer in Lovrenčič Franc.

Predsednik Veno Vilar je prečital nato resolucijo, ki obravnava najvažnejše zahteve trgovstva in v kateri zahteva trgovstvo: da se skliče gospodarski svet; da se čimprej uredi kreditne prilike ter da se denar, ki se zbira v centralnih denarnih zavodih iz Dravske banovine, daje zopet

Priporoča se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brzjavlj: GREGORC
Zahtevajte specialne ponudbe!

na razpolago poslovnim krogom v banovini; da se delavsko socialno zavarovanje decentralizira; da se revidira zakon o neposrednih davkih in omili izterjavanje davkov ter dovoli zopet odplačilo v obrokih; da se člani davčnih odborov izvolijo po predlogih strokovnih organizacij; da se monopol šolskih zvezkov ukine itd.

G. Hrastelj je stavil k resoluciji še naslednje predloge:

Združenje naj se zavzame za vprašanje, zakaj se je kredit v iznosu 830.000 Din, ki je bil namenjen za obnovo postaje v

Obiščite avtomatični bulet D A J - D A M

Gornji Radgoni, uporabil za obnovo postaje Rateče-Planica; državne ustanove naj plačilo za javna dela ne zavlačujejo; kmečki moratorij naj se ukine; sklenejo naj se z Italijo in Nemčijo trgovinske pogodbe, ki bodo ustrezale našemu izvozu. Glede pobiranja krošnjarstva je predlagal, naj uprava razmislija o osnovanju sklada za pobiranje krošnjarstva, zlasti pa je poudarjal potrebo po stanovski zavednosti in solidarnosti.

Soglasno je bilo nato sklenjeno, da se odpravi delitev noveletnih koledarjev ter da se izdajo nakupovalcem poljedelskih pridelkov legitimacije.

Resolucija s predlogi g. Hrastlja je bila nato soglasno in z odobravanjem sprejeta. Skupščina Združenja je pokazala veliko solidarnost članstva, pravo pojmovanje organizacije in živahno zanimanje za stanovsko gibanje.

Po svetu

Naš washingtonski poslanik dr. Leonid Pitamic je bil od znamenite Georgetown univerze v Washingtonu in od katoliške univerze v Washingtonu imenovan za častnega doktorja.

Ban Donavske banovine Milan Nikolić je bil razrešen svoje dolžnosti in ob tej priliki odlikovan z redom Jugoslovanske krone I. stopnje. Za novega bana je bil imenovan Dobrica Matković, dosedaj pomočnik notranjega ministra.

Za drugega podguvernerja Narodne banke je imenoval Nj. Vel. kralj dr. Jovana Lovčevića, izrednega profesorja beograjske univerze.

Na zahtevo in na utemeljene razloge min. dr. Kramerja je finančno-gospodarski ministrski odbor zvišal Trboveljski premogokopni družbi premogovne dobave drž. železnicam od 22.000 na 30.000 ton na mesec.

Franoska vlada je sklenila, da pristane na veliko antanto štirih velesil, če bo ta popolnoma v skladu s paktom Društva narodov. S tem pa dejansko izgubi vsa antanta svoj smisel.

Znani angleški publicist Wickham Steed je priobčil v »Sunday Times«, najbolj razširjenem angleškem tedniku, ki ima okoli 2 milijona naročnikov, članek, v katerem se ostro izjavlja proti paktu štirih velesil, ker nima ta pakt drugega namena, kakor da bi podredil male države velikim, kršil princip, na katerem sloni Društvo narodov

Adria prašek je boljši

in pripravil revizijo mirovnihih dogovorov.

Chamberlain je na velikem shodu v Birminghamu izjavil, da bo mogoče spremeniti mirovne pogoje in znižati oboroževanje, kadar bo Nemčija dokazala, da se je osvobodila od svojega militarističnega in imperijalističnega duha.

Poljska je brezpogojno odklonila vsaka pogajanja o kakršnemkoli sodelovanju pri paktu štirih velesil.

MacDonald bo o veliki noči odpotoval v Ameriko in se sestal z Rooseveltom, da se z njim dogovori glede svetovne gospodarske konference in ev. tudi zaradi vojnih dolgov.

Predkonferenca v Washingtonu se udeleži tudi Herriot, ki se je izkazal kot posebno odločen nasprotnik pakta štirih.

Hitler je izdal zakon o izenačenju uprave nemških dežel z državno upravo. S tem zakonom je dejansko odpravljena avtonomija dežel in Nemčija je postala čisto centralistična država.

Konec »Anschlussa«. Kar se ni posrečilo zaveznikom, to se je posrečilo sedaj hitlerjevcem, da so z uničenjem avtonomije nemških dežel, onemogočili v Avstriji vsako propagando za Anschluss, ker se Avstriji nečjejo odreči svoji avtonomiji.

Numerus clausus za Žide je uvedlo prusko pravosodno ministrstvo. V Berlinu bo smelo izvrševati svojo prakso le 35 židovskih advokatov, to je približno ena petdesetina vseh v Berlinu živčih židovskih advokatov.

Veliko zborovanje vseh poljskih obmejnih pokrajin se je vršilo v Mišlovicah. Zborovanje se je udeležilo okoli 40.000 ljudi, ki so se vsi izjavili za bojkot nemškega blaga. Bojkot se je že pričel izvajati.

Protinemensko gibanje se na Angleškem širi in za prihodnje dni je napovedana cela vrsta protestnih shodov proti preganjanju Židov v Nemčiji.

Do velikih protinemenskih demonstracij je prišlo v Strassbourgu. Povod demonstracijam je dalo gostovanje neke nemške gledališke družbe.

Nemška policija je aretirala že več angleških novinarjev, ker da so neobjektivno poročali o dogodkih v Nemčiji. Te aretacije pa so napravile nasproten učinek, kakor je pričakovala nemška policija.

Dr. Bell, ki so ga hitlerjevci ubili v neki tirolski vasi blizu bavarske meje, je bil po odkritjih listov, organizator požara nemškega parlamenta.

Znana gledališka ravnateljica brata Rotter so hoteli hitlerjevci nasilno privedi iz Lichtensteina v Nemčijo. Brata Rotter pa sta skočila iz drvečega avtomobila. En brat z ženo se je pri tem ubil, drug pa smrtno nevarno ponesrečil. Hitlerjevske atentatorje so v Avstriji aretirali.

Papen in Göring sta prišla v Rim, kjer bosta sprejeta od papeža in Mussolinija.

Trg. zbornica v New Yorku se je izjavila proti priznanju sovjetske Rusije.

Davčna prostost za hiše podeželskih obrtnikov

Samostojni predlog zborničnega podpredsednika Josipa Rebeka na plenarni seji Zbornice za TOI, dne 7. aprila 1933.

Po zakonu o neposrednih davkih so fabrične in industrijske zgradbe trajno oproščene zgradarine, kar je stvarno upravičeno. Prezre pa so se pri tem obrtniške delavnice, ki se trajno porabljajo za te namene in ne služijo za prebivanje ali za prodajalne. Obrtniki smatramo, da pripada trajna davčna prostost kakor fabričnim in industrijskim zgradbam, tako tudi obrtniškim delavnicam, ki so v večini primerov tako urejene, da niso za stanovanje sposobne in se trajno uporabljajo za delavnice, n. pr. kovačnice, mlini, žage, klavnice na deželi, mizarske, kovinske in podobne obratovalnice.

V obrtniških krogih se dalje vedno bolj množe pritožbe proti temu, da morajo obrtniki za svoje zgradbe na deželi plačevati zgradarino. Položaj obrtnika na deželi je pri sedanjih prilikah skrajno neugoden. Ako v svojih neugodnih razmerah vidijo, da se jim še veliko slabše godi kakor kme-

tovalcem, ki se ščitijo na vse mogoče načine, smejo upravičeno zahtevati, da se jim prizna vsaj en del ugodnosti, katere uživajo kmetovalci. V tem pogledu zahteva podeželsko obrtništvo, da se ga predvsem oprosti plačila zgradarine. Ako je oproščen zgradarine kmetovalec, čigar ocenjeni dohodek iz zemljišča ne presega 50'000 dinarjev, sme z isto upravičenostjo zahtevati enako ugodnost tudi podeželski obrtnik, ki v svojem obrtu zasluži samo neznamen del zneska, ki kmetovalca še opravičuje do oprostitve zgradarine.

Z ozirom na to predlagam, da se zbornica zavzame na odločilnih mestih,

a) da se obrtniške delavnice v preje navedenem obsegu trajno oproste zgradarine,

b) da se hiše obrtnikov na deželi, kolikor gre za male obrtnike, oproste zgradarine.

Glavna skupščina Zveze kamnite industrije

Prejšnji teden se je vršila v Beogradu pod predsedstvom inž. Milana Lenarčiča glavna letna skupščina Zveze jugoslovanske kamnite industrije. Skupščine so se udeležili zastopniki vseh največjih kamnolomov v državi. Po izčrpnem poročilu o dosedanjem delu Zveze, ki ga je podal g. Windisch, je bil izvoljen ta odbor: predsednik inž. Milan Lenarčič, podpredsednik Drag. Joksimović, odborniki: inž. Rudo Najman, Milorad Vasić in inž. Jan Švejkar, namestniki inž. Kosta Šijački in Stamenko Radojković, preglednika računov: Maksim Frajd in Sergije Pozdunjakov.

Potem ko so bili sprejeti zaključni računi za preteklo leto in proračun za prihodnje, so se obravnavala vsa druga vprašanja, ki so važna za kamnito industrijo. Koncem skupščine je bila soglasno sprejeta ta resolucija:

Z ozirom na namero, da se otvorijo

novi kamnolomi v državni ali samoupravni režiji, opozarja Zveza kamnolomov na že obstoječo brezposelnost v obstoječih podjetjih. Opozarja na dejstvo, da je produkcija obstoječih kamnolomov tako velika, da more kriti vse potrebe v državi in to po primerni ceni. Zato ni nobene potrebe, da bi se ustanavljala še nova podjetja v državni, banovinski ali občinski režiji.

Z ozirom na nameravano spremembo železniške tarife, je odbor mnenja, da je tarifna obremenitev kamna že danes tako visoka, da je vsako večje obremenjevanje popolnoma nemogoče. Že danes znaša ta obremenitev 200 in več odstotkov, kakor pa je kamen vreden. Vsako povišanje vozarine bi zato obstoječa podjetja popolnoma uničilo, nadaljnja posledica pa bi bila, da bi bilo ogroženo tudi vzdrževanje javnih cest, ker bi se material preveč podražil.

TE DEN LJUBLJANSKI BORZI

Poslovno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence nestalna.

Promet Din 1,978.134'62.

Tekoči borzni teden je zaključil v primeri s pretečenim tednom (dinarjev 1,058.572'67) z znatno povečanim deviznim prometom, saj iznaša ta presežek preko 920 tisoč dinarjev.

Iz naslednjih prometnih podatkov:

3. apr. 1933. Din 256.051'16 Dunaj
4. apr. 1933. Din 221.786'— Berlin
5. apr. 1933. Din 120.149'65 New York
6. apr. 1933. Din 611.933'20 Madrid - Dunaj
7. apr. 1933. Din 768.214'61 Dunaj - Budimpešta
Je razvidno, da je bilo samo na zadnjih dveh borznih sestankih tega tedna perfektirano deviznih zaključkov za nad en milijon 380 tisoč dinarjev ali nad 2 tretjini celotedskega prometa.

Gros zaključkov tvorijo deviza Dunaj v privatnem kliringu, le deloma pa dinarska deviza in Madrid. Izmed vseh deviz izkazuje nazadovanje samo Budimpešta, katere je bilo nabavljeno za 72 tisoč dinarjev manje nego v minoletem tednu; vse ostale devize, s katerimi se trguje na naši borzi, očitujejo pa večji ali manjši prometni porast. Narodna banka je intervenirala na ponedeljkovem, sredinem in včerajšnjem borznem sestanku za skupen znesek 120 tisoč dinarjev, in sicer je dala na razpolago Curiha za 50 tisoč dinarjev, Londona za 36 tisoč dinarjev, a Newyorka za 34 tisoč dinarjev.

V tem tednu je bil največji privatno-klirinški promet v avstrijskih šilingih dne 6. in 7. t. m. po tečaju Din 8'50, v nemških markah na torkovem borznem sestanku po Din 14'—, dočim so bili boni grške Narodne banke zaključeni 6. t. m. po 37 dinarjev za 100 drahem nominalne.

V pogledu višine tekom tega tedna v posrednih devizah doseženega deviznega

prometa je razvrstitev napram minolemu tednu (števke v oklepajih vse v tisočih dinarjev) sledeča: Berlin (pr. klir.) 105 (26), Budimpešta 90 (162), Curih 50 (49), London 92 (66), Newyork 131 (11), Trst 6 (0), Solun (boni) 31 (20), Madrid 198 (0), dinarska deviza 242 (137), avstrijski šilingi (v priv. klir.) 1033 (590).

Devizna tečajnica z dne 3. in 7. t. m.:

	3. aprila 1933	7. aprila 1933
Amsterdam	2315-96	2327-32
Berlin	1366-25	1377-05
Bruselj	800-79	804-73
Curih	1108-35	1113-85
London	196-19	197-79
Newyork	5716-59	5744-85
Pariz	225-68	226-75
Praga	170-34	171-20
Trst	293-79	296-19
Avstr. šilingi v priv. klir.	8-80	8-80

kaže tečajni padec pri Berlinu (za 16-11 točke), Bruslju (za 0'27 točke), Londonu (za 0-16 točke) in pri Trstu (za 0-55 točke), med tem ko sta devizi Amsterdam in Curih beležili nespremenjeno. Nasprotno so tekom tega tedna okrepile svoje tečaje: Newyork za 1-38 poena, Pariz za 0'05 poena in Praga za 0'45 poena. Dunaj in Budimpešta še vedno nista beležila, notio ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče.

Tendence nespremenjeno mlačna.

Brez prometa.

Efektna tečajnica tekočega tedna je izpolnjena z novimi noticami o Seligmanovem posojilu, ki beleži od ponedeljka (40 denar) dalje, v Beglučkih obveznicah, ki notirajo od četrtika (30 denar) naprej in Srpskih tobačnih srečkah, ki so bile na včerajšnjem borznem sestanku nudene po 35

dinarjev, dočim se je zanje dajalo le 30 dinarjev (za srečko). Z neznatno vmesno tečajno oscilacijo je na ponedeljkovem in četrtkovem borznem sestanku notiralo 7 % investicijsko posojilo Din 42'— za denar, pravtako včeraj, dočim je blagovna notica na prvih treh borznih sestankih izostala; 6. in 7. t. m. je beležila ponudba v tem papirju 43 dinarjev. Slučno pot je šel denarni in blagovni tečaj 8 % Blaira z edino razliko, da je notiralo povpraševanje 3. in 7. t. m. 36-50, ponudba pa 39'—, a včeraj za točko manje, t. j. 38'—. Nasprotno pa je 7 % Blair od ponedeljka (34 denar brez blaga) na petek okrepil svoj denarni tečaj za pol točke, medtem ko je torkov blagovni tečaj (36) v istem času za pol točko popustil. Tudi 7 % Seligmanovo posojilo je tekom tega tedna popustilo za eno točko v denarju in včeraj beležilo 39'— za denar, 42'— pa za blago.

Vojna škoda je notirala 3. t. m. 182 (denar), 184 (blago), v sredo (180—182) za dve točki nižje, dočim je na včerajšnji borzni dan okrepil ta efekt svoj blagovni in denarni tečaj za en poen (181—183).

Delnice Trboveljske premogokopne družbe v ponedeljek niso beležile, od torka na včeraj pa so bile nudene po 145 dinarjev, pravtako je ostala nespremenjena njih denarna notica, in sicer Din 135'— za komad.

Lesno tržišče

Tendence nespremenjena.

Sezona testonov se bliža koncu in cena je popustila, kar je popolnoma umevno, če pomislimo, da so naši konzumenti krili svoje potrebe že koncem minolega in začetkom tekočega leta. Sedaj se vršijo le še prevzemi tega blaga, vsled česar bi bilo le racionalno, da se produkcija testonov sedaj do zimske sezone ustavi. Pač pa naj bi se sedaj rezala bukovina in sicer žamana in nežamana, za katero blago je seveda, če je pravilno manipulirano, lahko dobiti odjemalca. Produkcija tramov je nekoliko poživela in beležiti moremo z zadovoljstvom, da se pri novi produkciji polaga na izdelavo tramov večja pažnja. Ker so zaloge starih tramov kolikor toliko pošle in je nova produkcija lepa, upamo na boljše uspehe v tej produkciji.

V ostalih vrstah lesa je pa situacija nespremenjena.

V pretečenem tednu je bilo na tukajšnji borzi zaključeno: 3 vagoni tramov in 1 vagon rezane jelovine.

Povpraševanja:

Topolovi hlodi, od 14 cm premera naprej, v dolžinah 1'20, 1'60, 1'80, 2'40 in 3 m, mesečna potreba 200 m³. Cena franko Sušak.

Topolove deščice, v debelinah 8 in 10 milimetrov, širina 13 cm, dolžina 56 cm, obrobline in neobrobline. Cena franko meja čez Postojno.

Deske, smreka-jelka, IV., v debelinah 12, 18, 24, 33, 38 mm in podmera v debelinah 24 in 28 mm, franko Sušak.

Bukovi neobrobjeni plohi v merkantilni kvaliteti, suhi, 10 m³ 60 mm, 3 m³ 70 mm, 2 m³ 80 mm, 2 m³ 100 mm, 11 m³ 35 mm, 6 m³ 40 mm. — Cena franko Sušak.

Bukovi testoni, ozki, to je 4 do 8 col širine, franko Sušak.

Morali, smreka-jelka, franko Sušak: 30 kub. metrov 38/78, dolžina 5 m; 30 m³ 78/78, dolžina 5 m; 30 m³ 38/78, dolžina 4 m; 15 m³ 38/78, dolžina 6 m; 15 m³ 34/68, dolžina 5 m.

Mednarodni borzni indeks

V predpreteklem tednu so tečaji na vseh svetovnih borzah nazadovali, kar so v prvi vrsti pozročili razburiljivi zunanje politični dogodki. Tudi na berlinski borzi, kjer je trajala že od februarja haussistična tendence, so tečaji nazadovali. Je to zahvala finančnega sveta za preganjanje Židov. Padec tečajev jasno kaže ta tabela:

Koncem 1927 = 100%

	1.1. 1929	18.3. 1933	25.3. 1933	1.4. 1933
London	102-6	54-1	56-7	55-7
Pariz	156-8	59-9	57-4	54-7
Bruselj	133-8	29-0	27-8	26-7
Amsterdam	104-5	29-8	29-3	28-7
Berlin	113-6	32-4	33-1	31-4
Stockholm	109-5	9-8	10-0	9-5
Curih	101-0	42-0	42-0	41-0
Dunaj	91-4	35-2	34-3	34-3
Praga	108-3	52-5	51-3	51-2
New York	137-3	35-9	34-0	32-4

Mednarodni borzni indeks je torej nazadoval od 37-6% na 36-6% in je s tem padel na najnižjo stopnjo v tem letu.

Konzumne zadruge treba obdačiti

Samostojni predlog zborničnega svetnika Iv. Bahovca na plenarni seji Zbornice z dne 7. aprila 1933

Konzumno zadružništvo se je v zadnjem času na našem področju jako razvilo. Od vseh strani prihajajo pritožbe, da zadruge povzročajo legalni trgovini vedno večjo konkurenco, ker v vedno večjem obsegu prekoračujejo svoj delokrog in opravljajo promet tudi z nečlani.

Finančno ministrstvo je že z razpisom z dne 28. februarja 1930 br. 13.377/III odredilo, da podlegajo zadruge, ki kupujejo z nečlani, plačilu družbenega davka. Svojo odredbo je utemeljilo s tem, da posamezne kmetijske, uradniške nabavljalne in konzumne zadruge v mnogih slučajih prodajajo blago vsem in vsakomur, a ne samo svojim zadružnikom, s čimer povzročajo veliko škodo naši trgovini, ker vrše proti nji nelojalno konkurenco, pa tudi državi, ki jim nudi velike ugodnosti, tako glede prevoznih tarif, kakor glede davka.

V konkretnem primeru se je neka zadruga, kateri je finančna uprava radi poslovanja z nečlani predpisala družbeni davek, pritožila proti odmeri na Državni svet, ki je odločil, da davčni predpis v zakonu ni bil utemeljen, ker pogoj, da posluje zadruga samo s člani, po zakonu ne spada med pogoje za davčno prostost, ampak navaja ta pogoj člen 84 zakona o neposrednih davkih pri odredbah, kedaj se ne vračunava v davčno podlago oni del dobička, ki se v razmerju nakupljenega blaga povrne članom.

Ta odločba Državnega sveta je dala signal vsem zadrugam, da se v obče ne brigajo za to, ali je kupec član zadruge ali ne, ampak prodajajo svoje blago neženirano vsakomur, ki ga hoče kupiti. Na ta način konzumno zadružništvo vedno napreduje, legalna trgovina pa, ki tiči pod pezo občutnih bremen, pa vedno nazaduje v prometu in zaslužku.

Ako se bodo konzumne zadruge na ta način, kakor doslej, še nadalje favorizirale, dočim se pa ravno v davčnem oziru stavlja na legalno trgovino in obrtnost vedno večje zahteve, potem je jasno, da bo plačilna možnost onih, ki naj plačujejo davke, na katere je državno gospodarstvo navezано, vedno bolj pešala.

Poslovanje z nečlani po svojem bistvu ni v skladu s temeljnim načelom zadružništva. Zadruge imajo edino namen, da pokrivajo potrebščine svojih zadružnikov. Ako se to temeljno načelo krši, potem se zadruga v ničemer ne razlikuje od legalne trgovine. Čim pa ni med zadrugami in legalnimi trgovinami nobene razlike, potem tudi ni nobenega povoda, da se še nadalje vzdržuje davčna prostost zadrug, kakor se ne vzdržuje n. pr. v Franciji, kjer smejo zadruge po zakonu poslovati tudi z nečlani.

To je tudi povsem razumljivo, kajti naša Ustava določa, da je davčna dolžnost občna in je treba tudi iz tega razloga ukiniti davčno prostost zadrug, ki poslujejo z nečlani.

V sedANJI gospodarski krizi gospodarstvo vedno težje nosi davčna bremena. Navzlic temu pa se mu že obstoječa bremena ne zmanjšajo, pač pa nalagajo celo nova bremena. V tem položaju legitimne trgovine in obrtnosti je nemogoče, da se še nadalje vzdržuje davčna prostost konzumnih zadrug.

Zato mi je čast predlagati v smislu sklepa trgovskega odseka, da se zbornica na merodajnih mestih zavzame, da se ta prostost za zadruge, ki poslujejo z nečlani, brezpogojno ukine in da v tej zadevi pokrene zbornica skupno akcijo vseh trgovskih zbornic v državi.

Že v 24 urah barva, pletra in kobilice, klobuke itd. Škrobli in svetilnika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monja in lika domače perile
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, — Belenburgova ul. 8.
Telefon št. 23-72.

PONUDBE IN POVPRASEVANJA
Tvrda Colombo Guglielmo, Milano (124)
Via Corsico 9 želi stopiti v kupčijske zveze z izvozniki mlečnih izdelkov. Ponudbe s cenami je direktno poslati prej navedeni firmi.

OUZD v marcu 1933

Članov: moških 42.880 (— 1844), žensk 27.914 (— 443), skupaj 70.794 (— 2287); bolnikov: moških 945 (— 92), žensk 685 (— 119), skupaj 1630 (— 211); odstotek bolnikov moških 2,20 % (— 0,12 %), žensk 2,45 % (— 0,39), skupaj 2,30 % (— 0,22); povprečna dnevna zavarovana mezda Din: moških 26,14 (— 1,91), žensk 18,28 (— 1,18), skupaj 23,04 (— 1,43); celotna dnevna zavarovana mezda Din: moških 1.120.875,60 (— 115.889,60), žensk 510.230,80 (— 41.478), skupaj 1.631.106,40 (— 157.367,60). Številke v oklepajih pomenijo padec od lanskega leta, t. j. od marca 1932.

Zaposlitev delavstva v minulem mesecu kaže kar najbolj razveseljivo sliko. Suho-parne, toda objektivne številke morajo prepričati največjega skeptika in pesimista, da je gospodarska kriza že za nami!

Zaposlenost delavstva v Dravski banovini trenutno ne nazaduje več. Dočim smo imeli v avgustu 1932 še ogromen padec za 18.251, imamo sedaj že prirast za ca. 1000 zavarovanih delavcev. Že od začetka krize, to je od sredine 1930, ni mogla statistika OUZD-a objaviti tako ugodnega poročila.

Mesec in leto	Članstva	Enoletni padec	
		povprečne dnevne zavarovane mezde	celokupne
		Din	Din
junij 1932	15.738	1,84	575.000
julij 1932	16.625	2,20	620.000
avgust 1932	18.251*	2,41	681.000*
september 1932	17.687	2,42*	662.000
oktober 1932	14.641	2,30	561.000
november 1932	10.407	2,01	424.000
december 1932	7.436	1,75	317.000
januar 1933	8.234	1,72	275.000
februar 1933	8.149	1,61	261.000
marec 1933	2.287	1,43	157.000

Še bolj prepričevalno sliko dobimo iz sledečih podatkov:

Enoletni padec (—) oziroma prirast (+) članov je znašal:

1. marca 1933 — 5176, 10. marca 1933 — 3502, 20. marca 1933 — 1.321, 1. aprila 1933 + 898.

Z naraščanjem zaposlitve se zboljšujejo tudi razmere našega soc. zav. Odstotek bolnikov se je zboljšal skoraj za eno desetino. Na novo prijavljeni delavci so v marcu 1933 šele nastopili delo in še niso oboleli. Tako je padel odstotek bolnikov. Zboljšanje razmer je tako veliko, da je bilo mogoče OUZD-u podaljšati bolno-podporno dobo od 26 tednov zopet na 52 tednov.

Pri vsem optimizmu pa moremo naglasiti, da je sezijska zaposlitev po zanesljivih izkušnjah ob koncu krize vedno slaba. Ob dobri gospodarski konjunkturi je tudi sezijska velika in obratno. Iz teh vzrokov moramo pričakovati, da bo število zavarovanih delavcev OUZD-a v nekaterih posameznih bodočih mesecih prehodno manjše od lanskega leta. Vendar ta padec članstva ne bo nikakor velikega ali pa celo katastrofalnega obsega.

Ljubljana, dne 6. aprila 1933.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

* = maksimum.

Indeks cen izvoznih predmetov

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil za mesec marec te podatke o gibanju cen na debelo:

	marc 1933	febr. 1933	marc 1932
Rastlinski proizvodi	61,7	65,5	70,3
Živalski proizvodi	58,0	60,1	57,6
Mineralni proizvodi	75,5	76,8	75,7
Industrijski proizvodi	73,6	73,0	68,8
Celotni indeks	67,0	68,4	67,3
Izvojni predmeti	59,0	61,0	65,3
Uvojni predmeti	76,2	74,9	64,4

Celotni indeks je v marcu padel za 1,4 točke. Najbolj je padla cena rastlinskih proizvodov, kar dokazuje padec indeksa za celih 3,8 točke. Pri živalskih proizvodih se kažejo velike izpremembe. Cena zaklani živini in jajoem je zelo padla, dočim je cena svinjam in svinjskim proizvodom precej narasla, goveji živini pa le neznatno. Mineralni proizvodi so vsled padca premogovne cene nazadovali za 1,3 točke. Od industrijskih proizvodov so se podražili opeka, deloma lesni in bombažna prediva, dočim so mlinski proizvodi nazadovali v ceni. Nerazmerje med cenami uvoznih in izvoznih predmetov se je povečalo, ker so uvožni porasli za 1,3, izvožni pa padli za 2 točki.

Japonska gospodarska ofenziva

Zlasti v tekstilni stroki in v umetni svili čutijo v zadnjem času tudi evropske fabrike vedno bolj japonsko konkurenco. S ceninim blagom preplavljajo Japonci vse svetovne trge in so zlasti v azijskih deželah že izpodrinili evropske fabrikante. Celotno v Britanski Indiji ne morejo angleške fabrike več uspešno konkurirati z japonskimi izdelki.

Vzrokov za to uspešnost japonske gospodarske ofenzive je več. Predvsem omogoča konkurenco japonskim fabrikam padec jene. Razvrednotenje jene pomeni za japonske izvoznike dejansko izvozno premijo za približno 60 % za dežele z zlato valuto, za dežele, v katerih velja funt, pa 40 odstotno premijo.

Nadalje ne pozna Japonska nobenih socialnih dajatev. Nobenemu fabrikantu ni treba plačevati nobenih socialnih davkov in že vsled tega je japonski fabrikant na boljšem od svojega evropskega konkurenta. Poleg tega ni Japonska ratificirala washingtonskega delavnega dogovora in na Japonskem se v fabrikah ne dela 48 ur tedensko, temveč 60 ur, poleg tega pa so še nadure običajne. Seveda se za te ne plačujejo nobeni poviški. Japonski delavec zasluži na dan približno eno marko, žene pa še manj, a večino dela opravljajo žene. Dostikrat prevzame delo kar rodbinski poglavar za vso rodbino in potem razdeli vsem članom rodbine delo in tudi zaslužek. Tako vlada na Japonskem pravi socialni dumping.

Japonski fabrikanti pa so se spretno znali izogniti tudi vsem stroškom za izpolnitev tehnične produkcije. Čakajo, da v Evropi napravijo vse preizkušnje s stroji in ko so vse te preizkušnje izvršene, ko je čisto dognano, katere stroje je treba uporabljati, šele takrat prične Japonci s produkcijo. Zato nimajo nikdar nobenih stroškov s starimi stroji, kakor v Evropi. Do vedno novih strojev pa pridejo s pomočjo patentnih licenc in s tem, da ustanavljajo podružnice evropskih fabrik.

Na ta način je Japoncem mogoče, da morejo kljub vsem carinam postaviti na trg najcenejše blago. Ker je povsodi padla kupna moč prebivalstva, gledajo ljudje povsodi predvsem na ceno blaga, ne pa na njegovo kvaliteto. Japonci pa izdelujejo samo najcenejše blago in zato prodirajo na vse trge. Japonska vsled tega ne čuti nobenega zastopa v produkciji in njene fabrike delajo s polno paro. Ta gospodarska prosperiteta omogoča tudi Japonci, da vodi vojno v Mandžuriji, ker je narod v zaledju preskrbljen z delom in s tem s kruhom.

Verjetno je sicer, da bo morala Japonska tudi še okusiti neprijetnosti inflacije in da bo doživela še težko stabilizacijsko krizo. Toda Japonci si s tem ne belijo glav, ker so mnenja, da bo po zmagi v Mandžuriji položaj za nje tako ugoden, da bodo mogli z novimi velikimi vrednotami, ki jih bodo dobili v Mandžuriji, premagati vse težave.

KUVERTA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2. Vežarski pot 1
IVORNIKA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

dne 19. aprila t. l. pri Komandi III. armijske oblasti v Skopju glede dobave 576 ton premoga;

dne 25. aprila t. l. pa pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu glede dobave 13.000 parov čevljev. (Oglaš se na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah).

dne 8. maja t. l. pa pri inženjersko-tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu glede dobave raznega gradbenega materiala, kovin, orodja, vodovodnega materiala, materiala iz usnja, barv, čopičev in katranskih proizvodov;

dne 22. aprila t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 16.000 parov bombažastih nogavic;

dne 12. maja t. l. se bo vršila pri I. velopedskega bataljona v Ljubljani (vojašnica Vojvode Mišića, objekt VI.) ofertna licitacija glede dobave raznih delov za biciklje znamke »St. Etienne«.

dne 28. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za bager;

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe
Jvan Jelačin
Ljubljana
Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna posredba!
Zahtevajte cenik!

Prodaja lesa in drv. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 18. aprila t. l. ponudbe glede prodaje lesa in drv. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Prodaja lesa. Kr. šumska uprava v Ljubljani sprejema do 22. aprila t. l. ponudbe glede prodaje bukovega lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Statistika konkurzov, prisilnih poravn in posredovalnih postopanj

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. marca do 31. marca 1933. to statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta):

1. Otvorjeni konkurzi: v Dravski banovini 5 (9); v Savski 6 (11); v Vrbaski 1 (—); v Primorski 2 (2); v Drinski 4 (12); v Zetski 1 (2); v Dunavski 7 (11); v Moravski 3 (8); v Vardarski 1 (15); Beograd, Zemun, Pančevo 2 (5).

2. Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 6 (16); v Savski 4 (26); v Vrbaski 3 (2); v Primorski — (4); v Drinski 2 (14); v Zetski 2 (2); v Dunavski 2 (20); v Moravski 1 (2); v Vardarski 1 (—); Beograd, Zemun, Pančevo 1 (6).

3. Otvorjena posredovalna postopanja: v Dravski banovini 17; v Savski 74; v Vrbaski 9; v Primorski 22; v Drinski 36; v Zetski 3; v Dunavski 10; v Moravski 3; v Vardarski —; Beograd, Zemun, Pančevo 3.

4. Odpravljeni konkurzi: v Dravski banovini 12 (5); v Savski 3 (7); v Vrbaski — (1); v Primorski 1 (—); v Drinski 2 (2); v Zetski 1 (1); v Dunavski 8 (9); v Moravski 5 (6); v Vardarski 4 (3); Beograd, Zemun, Pančevo 3 (—).

5. Odpravljen prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 21 (12); v Savski 21 (19); v Vrbaski 7 (—); v Primorski 8 (1); v Drinski 10 (11); v Zetski 3 (—); v Dunavski 7 (7); v Moravski 2 (1); v Vardarski 1 (1); Beograd, Zemun, Pančevo 3 (1).

AVSTRIJSKI DEVIZNI TEČAJI NA PODLAGI ZLATE KLAVZULE

Ker so avstrijska sodišča razsodila, da je treba brez cizra na določitev uradnega tečaja za devize upoštevati pri trgovskih pogodbah zlato klavzulo, objavlja sedaj Uradna tečajnica dunajske borze poleg tečajev Narodne banke za tuje devize tudi povprečne tečaje za sto zlatih šilingov znašajoče zneske v šilingih (zlati tečaji). Tako je v tečajnici naveden tečaj Berlina s 169,40 in 216,20, Londona s 24,275 in 31,015, Curriha s 137,05 in 174,74, Newyorka s 710 in 907,91, Prage s 21,09 in 25,65, Milana s 36,45 in 46,34, Pariza s 27,915 in 35,665 šilinga. Zlati tečaj šilinga je naveden s 127,49 za 100 šilingov.

Tržna poročila

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 7. aprila 1933. je bilo pripeljanih 178 svinj. Cene so bile te: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 100 do 120, 7—9 tednov stari 150 do 180, 3—4 mesece stari 250 do 380, 5—7 mesecev stari 450 do 550, 8—10 mesecev stari 500 do 580, 1 leto stari 700 do 900, 1 kg žive teže 7,50 do 8, 1 kg mitve teže 11,50 do 12 Din. Prodanih je bilo 142 svinj.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Torek, dne 11. aprila: I. N. R. I. Izven. Znižane cene.

Sreda, dne 12. aprila ob 15. uri: I. N. R. I. Dijaška predstava ob globoko znižanih cenah. Izven.

Četrtek, dne 13. aprila: I. N. R. I. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek, dne 11. aprila: Madame Butterfly. Red D.

Sreda, dne 12. aprila: Zaprti (generalka za Parsifala).

Četrtek, dne 13. aprila: Zaprti.

Petek, dne 14. aprila ob pol sedmih večer: Parsifal. Premijera. Izven.